

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnost je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnost naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemiri v Čabru.

Poročali smo zadnjič, da je jedna kompanija našega polka št. 17 (baron Kuhn) konsignirana, da na povelje takoj odrine v Čabar, kjer so se pojavili nemiri. Vest ta prešla je v vse dunajske liste, a židovski modrijani na Dunaju zmajevale so z glavo in dvomili o vrjetnosti našega poročila, češ, v Zagrebu nij o tem nič znanega.

Da se opravičimo pred našimi čitatelji, naši hočemo v naslednjem uzroke in zadržaj nemirov v Čabru na Hrvatskem, kakor smo je prijeli iz prijazne hrvatske roke:

„Dne 2. junija t. l. pričelo se je izvrševanje razsodbe, izrečene po kralj. stolu sedmorice v Zagrebu, v „segregacionalnej“ pravdi graščakinje Franje pl. Ghycy proti bivšim podanikom.

Narod pa se je upiral izvršenju te razsodbe. Dogodjaji se po privatnih vesteh razvijajo takole: Dne 2. junija t. l., ko je narod videl, da nova segregacionalna (ločilna) meja, odvzame velik del „gmajne“, katero so do zdaj uživali, da tedaj vsled te razsodbe ničesar ne pridobi, ampak da mora deloma tudi to odpustiti, kar je do zdaj užival, nij hotel dati težakov, da bi izsekali (skozi gozd menda) mejo. Vsled tega pasivnega upora ostalo je delovanje komisije za ta dan brezuspešno.

Drugi dan naročilo je vlastelinstvo težake iz Kranjske. A ko so ti videli razjarjenost ljudstva, niso hoteli težačiti in so odšli. Tako bil je tudi drugi dan brezuspešen. Popoludne sklical je politični komisar občinsko sejo in zahteval od občine, naj prevzame garancijo za red. Ker pa te garancije nihče nij hotel prevzeti, zagrozil se je politični „exmiss“, da bode rekvirirali vojake. Tretji dan po-

slalo je vlastelinstvo, ker težakov nij bilo dobiti, svoje logarje, da izsečajo mejno črto, politični „exmiss“ pa pozval je orožence, pod katerih varstvom so legarji pričeli sekati mejo“.

Je li s tem nemir končan, nij gotovo, ker je to še le začetek in ker naš poročevalec javlja, da se Prezidancem pridružijo tudi Gorači in Gerovo.

Da bodo čitatelji uvideli, o čem se plete, priobčimo iz urbarske pravde važnije točke.

V vsem okraju nij ni jednega celogruntarja („celoselca“), nego sami kočarji („kajžarji-željarji“). Ko je namreč za cesarice Marije Terezije, blaženega spomina, v tem kraju bila urbarska uravnava, niso bili tamošnji prebivalci (okolo Čabra) tako klasificirani, kakor v drugih županijah, nego sploh le kočarji.

A kljubu temu dobili so pašnikov in gozda za užitek v večj meri.

Ta klasifikacija bila je narodu takrat dobrota, ker niso dajali tlake od vsega zemljišča, ampak samo od osmine.

Pa kar je bilo za ta narod vsled navedene uravnave za tiste čase dobrota, to bi moralo zdaj po končani segregacionalnej pravdi biti njegova nesreča.

Vlastelinstvo namreč pravi, da ne da več, nego postava veli, nevprašaje za dozdanji užitek, za dozdanji „usus“, sklicuje se na zakon in veli, da se za šumo vsacemu gruntu („selištu“) ne odmeri več nego 9 oralov gozda, tedaj kočarju 1·8 oral, za paš pa gruntu 22 oralov, tedaj kočarju 2^{1/8} oral, oralo računajoč po 1200 □ sežnjev. Pri tem pa pozablja, da urbarsi zakon kot temelj nekdanje uravnave, odvzemlje dozdanji užitek, dozdanjo rabo,

ter da se mora tam, kjer 9 odnosno 22 oralov ne zadostuje, dati tudi več.

Ves v segregacijo (razločitev) spadajoči prostor obsega nad 34000 oralov. Po cenitvi večjakov, ki so uvažali dozdanji užitek in dodanjo rabe, morali bi podaniki dobiti za pašo in gozd okolo 10.000 oralov, vlastelinstvo pa 24.000 oralov.

Prva sodnija nij prisodila kmetom-podanikom po tej cenitvi, dala jim je četrino cenitve. Kraljevi bansi stol je na pritožbe obeh strank kmetom prisodil kakih 500 oralov več. Na izredni priziv obeh strank predragačil je kralj. stol sedmorice obe nižji razsodbi ter izrekel razsodbo, da se ne sme oddeliti več nego 9 oralov na grunt za odškodnino za gozd in 22 oralov za pašo.

Po tej razsodbi ne dobi narod niti tega, kar je do zdaj užival, kajti okolo leta 1820 razmerili so se vsi predmeti Čabarske graščine in se pri tem tudi navaja prostor, ki se nahaja v posesti bivših podanikov, da ga uživajo. Ti predmeti, ki so bili uže 1. 1820 in tudi poprej narodu odmerjeni, bi po razsodbi „stola sedmorice“ ne ostali narodu, temveč moral bi se precešen del odstopiti graščini. Ljudje, ki poznajo razmere v tem okraju, pravijo, da ljudstvo po tej razsodbi ne more obstati, da se mora izseliti.

Urbarske pravde niso le strogo privatnega prava, ene so tudi juris publici, zaradi tega v Cislitvaniji ne smejo reševati servitutnih prav sodnije, ampak politične oblasti.

Razsodbo kralj. stola sedmorice ne moremo kritikovati, a visoko vlogo treba opozarjati, da vzame ta predmet v ozir, ker treba računati s faktumom, da gre tu za življejoč kacih 10.000 ljudij, da nihče ne more in ne sme prevzemati odgovornosti, da bi

LISTEK.

Domači pogovori.

VI.

Priznajem, da mi ti le pogovori nekako počasi lezejo iz peresa, vsak mesec kane po jeden, in če se ne budem skoraj poboljšal, bode se leto h koncu nagnilo in moji pogovori ne bodo dospeli niti do številke XIII, ampak samo do številke XII, ker ima leto samo 12 mesecev in jaz napišem vsak mesec samo po jeden pogovor. To je precej jasen račun in ne treba mu komentara. Ampak zato, ker mi je bila uže meseca aprila t. l. in mi je še zdaj sama volja dopolniti tekom tega leta tisto številko, bom moral bolj priden biti po letu nego sem bil po zimi. —

Kaj velja in koliko je vreden dober feuilleton, nam je natanko in na drobno, na široko in na globoko dokazal in razložil v VI. številki „Ljubljanskega Zvona“ g. Negoda, ki nam obeta podjedno, da nam bo povedal časi kako kratkočasno, časi kako pametno. G. Negoda je specialist feuilletonski, on nam lahko pove kaj takega, ampak meni nij tako čisto lahko povedati kako pametno, ker ne vem, od kod bi jo dobil in kje bi jo vzel, če ne

najdem nobene v svojem kapitoliji, kratkočasno še pač najdem katero, če se mi ravno posreči.

Zato mi se dozdeva, da letos ne bom jaz „zvonec nosil“ mej slovenskimi listkarji, ker mi toliko konkurenco delajo drugi, če bi pa bil jaz sam, bi pač ne imeli Slovenci boljšega listkarja in govorilo bi se povsod in pisalo bi se še po mojej smrti: da je bil Spectabilis jedini in najboljši feuilletonist in da je imel vsega dosti, duhovitosti, humorja, ironije in sarkazma.

Kdor ima duhovitosti in nekoliko humorja, tisti uže more in tudi sme povedati kaj, ironija in sarkazem pa ne dopadata tako hitro, še opeče se lahko tisti, ki ne zna spremno manipulirati z njima.

Ko bi jaz umel opisati iz svojega specijalno-humorističnega stalnišča duhovito ter brez ironije in brez sarkazma nekatere momente dvajsetletnice peskega društva „Kola“ v Zagrebu, bi najprej opisal prihod Varaždincev, ki so se pripeljali v svojih kočijah z lastnimi konji po cesti v Zagreb in se niso hoteli voziti po magjarskej železnici, čeravno se jim je ponudila za vožnjo znižana cena. Ko so se vozili počasi naši Varaždinci z godbo po Jelačičevem trgu in ko sem videl, da ima vsaka kočija nekoliko centov robe natovoren, sem najprej mislil, da se ruski židovi selijo, a še le potem, ko sem opazil male narodne zastavice in izpoznał nekatera znana mi po-

štena običja varaždinskih starih purgarjev, ter se konečno prepričal, da ne vozijo druge robe seboj, nego seno v velikih plahtah zamotano kot proviant za svoje konje, sem videl, da sem se zmotil, ko sem mislil, da se selijo ruski židovi. Ko bi hotel nadalje malo sarkastičen biti, bi povedal, kako so Križevčani svojo zastavo zgubili, kako in kje so jo iskali in zopet našli, ali mogel bi kdo misliti, da se hočem norčevati s Križevčani, kar pa nečem storiti za nič na svetu, ker so Križevčani bili vedno dobro-narodni ljudje in so tudi našli svojo zastavo še o pravem času, predno so domov odšli.

Ampak nek drug gulinjiv in precej komičen priporočil v Maksimiru bi rad opisal, če dopustite. Dva Sokola, jeden zagrebški, drugi ljubljanski, sta se počasno v Maksimiru javno pred svetom, po latinski: coram populo. Vsak teh dveh Sokolov držal je v roki majoliko, prav za prav vrček vina, in objemala sta se oboje Sokola in pila sta bratimstvo tako, da je ljubljanski Sokol v zagrebškega Sokola nalival vino, zagrebški Sokol pa ljubljanskemu. Potem ko sta se bila uže več ko dvajsetkrat objela in poljuščila, sta nekako preblizu k sisaškemu velikemu bobnu prišla in tam je ljubljanskemu Sokolu bilo spodeljeno tako, da je zgubil tla pod nogami in se je nekako prenaglo vsedel na zemljo, pri tem padu je pa vino iz njegovega pehara skočilo naravnost v lice

zaradi jedne rodbine propal in se uničil ves okraj. — V Čabru se govorji, da je razsodba kralj. sedmorice za ljudstvo zbog tega tako nesrečno izpala, ker so pri volitvah oddali glas pristašu stranke prava (Starčeviču).

Tem glasovom se ne sme verovati, ker si ne moremo misliti sodnika, ki bi zaradi političnega maščevanja delal razsodbe.

Pri tej priliki ne moremo zatajiti skrbi zaradi jednakih pojavov upora, ki se v novejšem času vedno bolj pogosto kažejo. Tako se poroča iz županije virovitiške, iz sela Brezovice, da je politična oblast za dobro spoznala, poklicati oboroženo silo, raniti ljudi z orožjem ter jih zapreti in to tudi zavoljo meje mej posestvom graščinskim in kmetskim. Kmetje se nijsko s silo stavili v bran, ampak se posedli in polegli na zemljišče, o katerem se pravi pri davkarskem uradu, da kmetje od njega plačujejo davki. Pa se to subsumira pod §. 81 k. z. — Videant consules."

Tako naš poročevalec.

Banquet Grasselli.

V gostilničnej dvorani g. Tavčarjeve, pod imenom „Hôtel Evropa“ dobro poznate palače, nad katere vhodom vihralo so trobojne zastave, sešlo se je včeraj ob 1. uri popoludne 131 narodnih volilcev, da v veselj družbi izrazijo svojo radost o izvolitvi novega narodnega župana, gospoda Grassellija.

Dvorana bila je z narodnimi, cesarskimi, deželnimi in mestnimi zastavami, z avstrijskimi grbi, zelenjem in cvetlicami, kako ukusno in tež izrednej slavnosti primerno dekorirana, prav ugodno nastavljeni mize elegantno pokrite in z raznimi sladčicami, kako vabljivo okrasene, vsi deležniki pa veselega srca, ker je vse prešinjala jedna in ista misel, jedna in ista uvišena ideja, tako da je ta banquet v resnici bil tako dobrodejno prisrčen, kakor sploh le veselice „en famille“.

Ko je slavljeneč gospod župan Grasselli zasel prostor pod slikami presvitlega cesarja in cesarice, pričel se je banket, ki je imej naslednji „Menu“: Potage à la cervelle consommé. — Soupe à la vaille. Poisson au bleu Jambon avec de l' aspic. Du boeuf garnis et sauce. Chevreuil en feuillette. Du canard et poulet rôti avec salade. Compot. Chaudeau renversé. Crème au rum. Dessert. Café. — Liqueur.

Vse točke tega kuhinjskega programa izvršila je g. Šunkov fino, izvrstno in na našo splošno zadovoljnost, in težko bi se bilo odločiti, kateremu izdelku te izborne kuhinje bi bilo dajati prednost. Bilo bi tu široko polje, razpravljati razne kulinarne dobrote, katerih smo bili deležni, navduševati

zagrebškemu Sokolu, ki se je hitro brisati začel, mej tem, ko je ljubljanski Sokol opazil, da si je svoje nove sokolske hlače na nekej grči razparal. Morete si misliti, kako žalostno je gledal zagrebški Sokol nezgodo svojega najmlajšega brata ljubljanskega Sokola, kateri je tudi od svoje strani tužnim okom motril čisto novo špranjo na svojih zdrapanih sokolskih hlačah!

Situacija obeh Sokolov, naročito ljubljanskega, bila je zelo neprijetna in kritična, ali prišla jima je hitro pomoč v podobi ženske, katera je imela tudi v Maksimiru pri sebi iglo in konec, in katera je ljubljanskemu Sokolu „stante sessione“ duhovito in humoristično brez ironije in brez sarkazma zašila predte sokolske hlače na živem sokolskem telesu ter ga tako zopet postavila na sokolske noge.

Sličnih prizorov bi se dalo najti dokaj, ali taki specijalni prizori zginejo tako, da jih generaliter še nikdo ne opazi, naročito pri tako ogromnej in velikansko osnovanej svečnosti, kakor so jo priredili Zagrebčani na čast hrvatskim in slovenskim svojim gostom.

Kadar pridejo Hrvatje v Ljubljano, jim boste morali vrniti gostoljubnost; tako veselo ipak, kakor je bilo v Zagrebu, težko da bo kdaj v Ljubljani, k temu manjkajo razni uveti, kakeršnih imamo v Zagrebu, v Ljubljani jih pa nijmate.

Spectabilis.

se za divjačino, za velikanskega sulca itd. in hvati izvrstno starino Tavčarjevo, katera pa nekaterikom še nij bil popolnem po volji, ker so segli po šampanju, — a prično se uže napitnice, tedaj pozor!

Prvi poprime besedo g. dr. Papež, kot pravomestnik odbora za banket, nazdravi vse navzočne, mej njimi tudi gospode, ki so prišli iz nasprotnega tabora, kar smatra kot dober „omen“ in kot dokaz, da smo vkupe zbrani kot meščani, da delujemo z združenimi močmi za blagor mesta. „Saj je tudi naš presvetli vladar izbral si za svoje gaslo: „Z združenimi močmi“. In zato kličem: Bog živi našega presvetlega cesarja Frana Josipa prvega!“ Ta napitnica vzprijeva se je navdušenimi trikratnimi živio-klici, vojaška godba svira cesarsko himno, katero poslušajo vsi stojé.

Po predlogu g. dra. Papeža, izbran je bil za stolovarnatelja g. dr. Zarnik, kateri je zahvalivši se za to čast, prevzel dostojanstvo tega starega slovanskega običaja in potem poprivel besedo k drugej napitnici, v katerej je razmotril zgodovino ljubljanskih županov v tekočem stoletji, se posebno častno spominjal za ljubljansko mesto jako zasluznega župana Hradeckega, s katerim je Ljubljana napravila pravi „terno“ in bi mu bila smela postaviti spomenik in našteval potem župane, pri katerih vseh je bilo na ljubljanskem rotovži, ne iznimši niti Ramševega Miha niti dra. Costo, vse nemško. Pozdravlja potem novega župana kot starega bojevnika na narodnem polju, ki je uže mnogo storil in žrtvoval za narod, in izreka srčno željo, da bi novi župan mnoga leta županova slovenskemu narodu načast, ljubljanskemu mestu na korist, sebi pa na vekovito slavo! Po burnih živio-klicih svira godba Radetzky-koračnico.

Župan g. Grasselli zahvaljuje se na doprinešeni zdravici, katera ne velja le njegovej osobi, ampak ideji, da zmaga pravica. Pridobili smo jedno bitko, zdaj treba ohraniti in utrditi priborjeno zemljo. Ne smemo se samo veseliti, temveč vedno treba pred očmi imeti smoter, da pridobljeno tudi ohranimo, da moramo vsi delati in skrbeti na to, da ostane zmaga naša, da se pospešuje korist mesta in stanovništva. V nadi na to uspešno delovanje velja njegova napitnica belej Ljubljani in njemu stanovništvu (Živio! slava!)

Gosp. Kušar omenivši besed pri instalaciji izrečenih, da so občine temelj države in da se smejo občine zanašati na podporo vlade, napije (nenavzemu) zastopniku vlade, deželnemu predsedniku g. Winklerju, katerega Bog obrani mnoga leta. (Živio!)

Gosp. dr. Tavčar napije v krepkem navdušenem govoru domovini, belej Ljubljani, vedno slovenskej. (Živio!)

Potem prečitajo se naslednji telegrami:

Radovljica. — K denašnjemu banketu: Da Bog poživi mnogaja leta gospoda župana Petra Grassellija, slava mu!

Roblek, Bulovec, sremska sovjetnika. Dr. Jelovšek, Kregar, Kosmač, Vurnik, Resman.

Praga. — Prodlevajice duchem i srdecem ve středu Vašem, těšíme se upřímně z Vašich vymožeností a provolávámě snabám bratrského národa slovinského z celého srdce „Na zdar!“ a věrným zastáncům práv jeho „Sláva!“

Malostranská Beseda v Praze.

Samobor. — Slovenske metropole županu, vrlemu sinu matere Slave, kličeo denašnji slavnostni dan gromoviti živio narodnjaki v Velikej Dolini.

Filip Župančič, Melcher, Ušeničnik, Dolinar, Brulec.

Imst. — Slava Ljubljani in njenemu županu.

Tomšič.

Praga. — Isme srdcem s Vámi v den Vaše slavnosti slavíme s Vámi vítězství společně za stejnou myšlenku, ruku v ruce jdouce, slaviti budeme bohdá brzo větší ještě vítězství, vítězství myšlenky slovenské v celém Rakousku.

Akademický čtenářský spolek.

Celovec. — Ker ne morem osobno se udeležiti svečanosti in obče radosti denašnjega dneva, popnem se vsaj v duhu čez planine, tja v prijateljski krog zbranih gostov, ter z njimi radostnega srca kličem: Živio narodni župan ljubljanski! Živila domovina!

Hren Begunjski, dež. sodnijski sovetnik.

Trnovo. — V Bistrici a Trnovém žijici Češi provolavaji městanostu Grassellimu srdečné na zdar! Hartmann.

Praga. — K poetě Vám dnes dané přijměte i naše vřelá přání. Necht činnosti Vaši kyne plný zdar ve prospěch Lublaně a bratrského národa slovinského.

Za Sokol pražsky: dr. Černý.

Pilgram. — Novemu gospodu županu ljubljanskemu „srdečne živio!“ Josip Fabian, bivši kapelnik čitalnice.

Inomost. — Trikratni živio! županu, gospodu Grasselliju in njegovim, zbranim častilcem, slava belej Ljubljani! Koder.

Sid. — Obžalujoč, da se ne morem udeležiti denašnje prisrčne ovacije narodnih volilcev svojemu priljubljenemu županu, kličem iz daljnega Srema: živio narodni župan bele Ljubljane, slava zavednim volilcem! Ivan Hribar.

Vipava. — Čast značajnim volilcem, ki so pomogli belej Ljubljani, da ima zopet narodnega župana! Čast in slava Grasselliju, katerega nastop župovanja naj bi bil začetek nam Slovencem nove dobe, dobe vsestranske jedinstvi, nerazrušljive discipline in trdnega prepričanja, da smo si Slovenci na domačej zemlji lahko povsod lastni gospodarji!

Karol Dolenc, župan, Richard Dolenc, Dr. Kenda, Stajer, Pirc, Žvokelj, Može, Juvančič, Kaučič, grof Lanthieri.

Po prečitanih telegramih oglasi se g. dr. Tavčar in čita naslednjo po gosp. S. Gregorčiči za denašnjo slavnost zloženo pesen:

„Bog živi te, bela Ljubljana,
Kraljica ti naših gradov,
Saj vender spet svojem si dana,
Oj mati slovenskih sinov!“

„Oh, dolgo te noč je morila,
A tēma izginila je,
In solnca svitloba premila,
Te jasno obsnila je.“

„Zdrobila ti tujstva si igo,
Iz lastne krepostne moči,
Prekula si v krono verigo,
Zdaj krona ti teme krasí.“

„Le dvigni zdaj teme častito,
Ponosno mi nosi gloró,
Oj teme: s svilobo oblito,
Oj čelo ovito s častjó!“

„Glej sestre na Dravi deroči
Zmagalko pozdravlajo te,
In hčere ob Savi in Soči
Kraljico proslavljajo te.“

„In pevca v tihotni samoti,
Ki ljubi te zdavnata srnó,
Veselje se tudi poloti,
Da kliče ti danes krepkó:“

„Bog živi te, bela Ljubljana,
Ti zdaj naš ponós in uzór,
Bog twojega živi župána,
Bog živi ves národní zbor!“

Ko je dr. Tavčar mej živim odobravanjem in ploskanjem prebral Gregorčičovo pesen, poprime besedo g. stavbni svetovalec Fr. Potočnik ter pravi: „Častita gospoda! Ko se je 27. junija 1845. l. na ljubljanskem strelišči obhajala petindvajsetletnica župovanja občecislana Hradeckega, bil je Preširen, ki je na Hradeckega zložil krasno odo, katero je deklamoval pri slovesnosti poznejši dr. Toman, tedaj šestosolec v Ljubljani. Meni se zdi „bonum omen“, da je tudi denes našega župana in našo Ljubljano s svojo krasno pesnijo pozdravil prvi zdanji pesnik slovenski. Za tega delj predlagam, da takoj čisljamemu pesniku g. vikaru Gregorčiču izrečemo telegrafno zahvalo za njegovo divno pesen, v katerej tako

lepo oslavljajo stolico našo, slovensko Ljubljano. (Živo vobravjanje.)

Odpadal se je potem g. Gregorčiču naslednji telegram:

„Najboljšega župana ljubljanskega slavlje Prešeren. Prvi zdanji pesnik slovenski slavi s svojo divno pesnijo Ljubljano in njenega župana Grasselli. Similis simili. Presrečno Vam hvalo za prekrasno častitko izrekajo pri županovem banketu zbrani volilci stolice slovenske Ljubljane.“

Župan Grasselli naglaša, da si je v svesti težav, ki so z županovanjem spojene, a zaupa v so delovanje in pripomoč gg. odbornikov, vsega mestnega zastopa, zlasti pa izvrstnega podžupana g. F. Fortune, kateremu velja ta zdravica. (Živio!)

G. Janko Kersnik napije občinam, gosp. Klun vsem vnanjim rodoljubom slovenskim, gosp. župan Grasselli našim političnim zaveznikom, bratom Čehom, kot merodajnjem voditeljem naše politike — in pri banketu navzočnim Čehom. Po tej često odobravanej in navdušeno sprejetej zdravici, zahvalil se je jeden iznej česke desetorice in napil slovenskemu narodu oziroma vzajemnosti slovanskej.

Dr. Zarnik predlaga potem v daljšem, uteviljenem govoru, da se izreče zdanjevladu županju in da se to brzjavno sporoči grofu Taaffemu. (Navdušeno priznanje, živio-klici, godba svira cesarsko himno.)

Odpošlje se potem tale telegram:

Die beim bürgermeisterbankette versammelte wählerschaft Laibachs drückt Euer Excellenz ihr vollstes vertrauen aus und dankt für Ihr erfolgreiches bestreben, friedem zwischen den völkern herzustellen.

Najijali so dalje: dr. Dolenc pesniku Gregorčiču, inženir Dufé avstrijskim Slovanom, Josip Nollu narodnej vojski volilcev ljubljanskih; dr. Tavčar gospej „materi županji in celej županovej rodonini“; Kušar trgovcem in obrtnikom; dr. Zarnik na spomin umrlih dveh boriteljev dra. Bleiweisa in Jurčiča; dr. Moše na izvrstnega in občepriljubljenega predsednika trgovinske zbornice g. Kušarja; Murnik na našega vrlega in burno nazdravljenega dra. Zupanca; Petričič na dra. Zarnika; dr. Zarnik na odsotnega dra. Vošnjaka in državne poslanca, posebe navzočnega gospoda Kluna; Klun na grofa Hohenwarta; Murnik na narodne uradnike in dra. Pspeža; Kušar na naše brate Hrvate itd. Navajati vse toaste, zabranjuje nam prostor in čas. V radostnej zabavi, za katero se je zahvaliti vsestransko skrbnemu iz gg. dr. Papež, dr. Stare, dr. Zupanec, Murnik, Kolman, F. Sovan, Geba, Jeločnik in Turk obstoječemu odboru, prišla je v hipu šesta ura in banket bil je končan.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12 junija.

V Trstu zmagala je pri volitvi III. volilnega razreda zadnjo soboto patriotična, avstrijska stranka; voljenih bilo je deset njenih kandidatov, a progressista le dva. Oddalo se je 1667 glasov in skrutinij je trajal od poludne do polnoči ter tako trpinčil dolgo na uspeh radovedno občinstvo. Zdaj imata voliti še II. in I. volilni razred in konečno okolica.

Nekteri naših ministrov, kakor pripovedujejo česki listi, porabili bodo parlamentarne počitnice za popotovanje po raznih deželah, da se poduče o razmerah in o željah dežel in narodov. Ta namen bi bilo imelo zadnje popotovanje grofa Taaffeja in ministra Falkenhayna po Šleziji in deželi moravskej, tako da si bode ogledali tudi justičnega ministerstva vodja Pražák ujetništvice, trgovinski minister baron Pino pa železnice.

Ogerski državni zbor zaključil je svoje seje, a razhaja se s pečatom sramote na celu. Surovo obnašanje Istoczyja proti Wahrmannu oskrnalo je za dolgo časa zbornico ogerske dežele. Dvoboj, ki ga je Istoczy napovedal Wahrmannu, imel bi se včeraj izvršiti, ali tedaj je na bojišče prišla policija ter zabranila, da se njih prelivala magjarska kri. Na Istoczyja hudojejo se ogerski in nemško liberalni listi, — se ve da najbolj za tega delj, ker je sila ostro govoril proti židom o priliki, ko se je v zboru

razpravljalo o peticiji szatmarske županije proti naseljevanju židov iz Rusije v ogerskej deželi. — Sploh čitamo, da se je na Ogerskem javno mnenje obrnilo z vso silo proti židom in se je pri prvej prilikati, da se kaj ne vname. Osobito to, da je v Tisza-Eslaru zmanjkalo nekega dekleta in so vsa znamenja kazala, kakor da bi dekleta bili židje zaklali, — to razburjalo je duhove in težko čakalo je vse, kaj da se bode vse izmotalo iz preiskavanja te afere. Ali danes se brzjavljajo, da so omenjenega dekleta našli v službi nekje na Ogerskem.

Vnanje države.

Dopolnilne volitve v srbsko skupščino se niso včeraj vršile, kakor se je bilo to s početka določilo, ampak vrše se danes. Da je sklep napredovalne stranke v skupščini obveljal, da si ravno niso žanj glasovali tri četrtine vseh članov, to utemeljeno je v srbski ustavi in v poslovnem redu skupščine, ki določujeta, da se mandati poslancev, ki bi se brez uzroka ne udeleževali zborovanja, uničijo ter razpišejo nove volitve. Ker je bilo zadnje dni vse pogajanje mej napredovalno in radikalno stranko zastonj in radikalci niso hoteli priti v skupščino, udati se je moral kralj Milan sklepnu večine, ter razglasiti dan novih volitev. In denašnji dan postal bode tako morda jako osodepolni za mlado jugoslovansko kraljevinu! Odločilo se bode, katera stranka da pride do vlade, s tem pa tudi, kakšna načela da bodo vodila srbsko politiko na znotraj in zunaj. Ta načela, po katerih bi rade razne srbske stranke delovale, so si pa različna dovolj in celo protivna, tako da nas mora v obilnej meri zanimati, ali bode pri denašnjih volitvah zmogla radikalna ali pa napredovalna stranka. Kakor o dopolnilnih volitvah v 27. dan maja meseca, izvoljeni bodo najbrže zopet radikalci, ker ti stoje v narodu in je nared zavzet za njihovo velikosrbsko politiko. Torej tako vladna stranka z nova ne dobi treh četrtink vse skupščine in ne bo skupščina sklepna, ostropiti bode moral zdanji Piročančev kabinet, in kralj Milan bode zopet v zadregi imenovati si novo vladu. Kakor rečeno, danes določilo se bode mnogo. Težko pa, da bi bilo homatij v Srbiji tako kmalu konec in še zmirom je mogoče, da pride na krmilo ministerstvo Rističeve, ki hoče pridobiti kraljevini Bosno in Hercegovino ter tako tira protiavstrijsko politiko. „Kriza v Srbiji“ — piše v tem smislu „Politik“ od sobote — „nujno opomina našo vladu, da naj v zasedenih deželah upelje prej ko mogoče zistem tak, ki bi pred vsem šel na to, da si pridobi ljubezen naroda, da bode le-temu sladko, biti pod žezлом Avstrije in da Avstrije položaj v Bosni in Hercegovini ne bode odvisel od negotovih parlamentarnih in izveuparlamentarnih dogodkov v Belegradu.“

Egiptovsko vprašanje še zmirom v zraku visi Derviš paša, sultanov komesar, posvetuje se v Kahiri z ministri in veljaki, a vspehov nij. Kediv pravi, da sprava z Arabi pašo nij mogoča nobena. — Predvčerajnimi izjavili so se poročniki Nemčije, Avstrijsko-Ogerske, Italije in Rusije v Carjemgradu, da naj Porta konferenci in njenim sklepom pristopi na vsak način.

Dopisi.

Iz spodnjega Štajerja. [Izviren dop.] (Še nekaj o mariborskem učiteljišči.) Mnogo se je uže o mariborskem učiteljišči objavilo, ali žalibog, večjidel le take reči, katere ne morejo biti temu zavodu na čast. Kako da se tukaj slovenščini godi znano je dovolje, kajti tuji jezik gospodari ondi, kjer se izobražujejo učitelji slovenskej šolskej mladini; da se pa na tem učiteljišči naš materini jezik naravnost zatira, to bode še marsikom neznano zato naj pade goljufivo zagrinjalo popolnoma, da bode narod videl, kako se tukaj skrbi za njegovo omiko.

Cisto naravno in jasno je, da bi se imeli učitelji tudi v istem jeziku izobraževati, katerega narod govoriti, med kojim bodo pozneje delovali.

Na naših učiteljiščih pa je nemški, torej tuji jezik, glavna stvar, in na mariborskem se tudi vsi predmeti, razun slovenščine in nekaterih učnih vaj, izključljivo le v nemškem jeziku podučujejo! Je li torej nemško izobraženemu učitelju mogoče, svojo deco slovensko podučevati, in mimo tega še buditi v njej ljubezen do naroda, do materinega jezika? Ali zamore oče svoje otroke, svoje najdražje, izročiti z mirno vestjo učitelju, o katerem ve, da njima srca za narod in da torej nij v stanu v njih vcepiti ljubezen do tistega, kar je njemu sveto in drag, ker njima popolnoma v oblasti tistega jezika, s kojim zamore jedino na mlada srca uplivati! Samo ubogi

dve urici ste slovenščini v tednu odločeni, pa ko bi se še vsaj letę dobro porabile. Pa žalibog, še ta dragi čas se nevredno potrati: pol ure se prav suhoporno, strogo po knjigi predava, druge pol ure pa si učitelj in gojenci s čisto drugimi pogovori, z zdehanjem ia šepetanjem kratjo čas, kakor vejo in znajo. Da se le nekaj pravil iz slovnice nauči, pa je dovolj, na gladek in jasen izraz v govoru in pisavi se gospod profesor ne ozira nikoli, kar seveda nij tak čudež, ker se mora še on sam s slovnico in logiko bojevati v govoru!

Srce mora človeka boleti, ako je prisiljen z lastnimi očmi gledati tako zanemarjenost, in čudno je le to, da se na tako imenitnem zavodu, kakor je učiteljišče nenastavi za materini jezik izkušen, torej pouka popolnoma zmožen učitelj! Za uspeh poduka iz slovenščine se kar nikdo ne zmeni ne, in slovenščina je pri zrelostnih izpitih gospodom iz pravevalcem še le deveta skrb, kajti vsakemu Nemcu se da sprivevalo sposobnosti tudi za slovenske šole, če se je le nekoliko slovenskih stavkov žlobodrati naučil. O temeljitem znanji slovnice in slovstva pri takih uže kar nij sluha ne duha! Se ve da se bitro cele kope izgovorov pripravljene, če se slišijo pritožbe o krivičnem tem ravnanju, češ, da nij zadosti učnih knjig, pa da nij (?) sposobnih močij, da bi se zamogla slovenščina kot učni jezik vpeljati na učiteljišči. Nu, pa naj jim bode, saj izgovor tudi nekaj velja. — Ali ravno zdaj pa se vršijo na pripravnici v Mariboru dogodbe, iz kajih je jasno razvidno, da so to resnično le samo izgovori, in da je zavod izobraževaju v materinem jeziku naravnost sovražen, da strastno preganja in uničuje vsak napredok! Evo dokaza! Nij še dolgo, odkar smo zvedeli po časnikih, da so zavohali mej nemškimi dijaki politične zveze in jih začeli preiskavati zavoljo tega. Ali stvar se je kmalu zopet opustila, gospodje ravnatelji zatisnili so obe očesi, rogoviležem se nij zgodilo nič, in čisto brez skrbi zdržujejo neki še zdaj štiri politična društva! Kmalu potem pa je počil glas, da imajo tudi slovenski gimnazialci in učiteljski pripravniki svoja društva. No, zdaj so se pokazali drugačni zobje. Začeli so posamezni na domu preiskavati, v šoli pa jim škodežljni profesorji grozijo in pretijo, kakor največjim budodelnikom, čeravno je pri tem „zločinstvu“ mnogo več hrupa, a malo resnice. Uže pred leti namreč je sklenilo nekoliko pripravnikov, izobraževati se na svojo roko v slovenskem jeziku. Zbirali so se v ta namen v stanovanji jednega izmed tovarišev in tu so se prednašali v slovenskem jeziku pedagoški predmeti, slike iz zgodovine, životopisi, pogovori o slovenskej književnosti itd. Na tak način je imel vsak priložnost, vaditi se v govoru, vaditi pa tudi v izrazu, da bi potem saj nekoliko v materničini izurjen nastopil svoj poklic. Da bi se tudi s slovenskim slovstvom nekoliko seznanili, so zlagali s težko in od ust pritrgranimi krajarji male svotice, iz kajih so se nakupile slovenske knjige, katerih bi si posamezni zaradi denarnih zaprek misliti ne mogli. Nikdar se pri takih priložnostih nij kaj nespodobnega počenjalo, nikdar se nij pretresovala politika, a mora se pa pripoznati, da so si pripravniki skoraj vse svoje znanje iz slovenščine pridobili le na ta način. — Vendar čudno! nemščina se širi po učiteljišči, ako se pa hočejo izobraževati v jeziku, kateri bi prav za prav moral imeti največjo veljavno na tem učiteljišči, morajo se zbirati v skrivnih kotih, po noči, kakor razbojniki! — To je torej tisto grozovito „zločinstvo“! to je tako strašna pregreha, če so se učili mej soboj spoznavati jezik, kajega jih je uže mati učila, to je hudodelstvo, če so se posvetovali o onih sredstvih, koje naj učitelj porabi, da bode uspešno uplival svojim gojencem na um in srce, — in če so se učili spoznavati one može, koji so se vse svoje življenje trudili za blagor in omiko našega naroda!

Ako se torej pripravniki trudijo, učiti se jezik, v kajem bodo podučevali našo mladino, so najedenkrat politični zločinci in caka jih izključenje in obsodba! Ali nij tako ravnanje pravo pravcato duhomorstvo, strastno zatiranje narodnega napredka? Nemec ima

pravico, po krčmah in kavarnah razsajati, prusačke demonstracije prirejati in društva snovati, kajih namen je le surovo pisanje in zaničevanje vsega, kar nij tevtonsko, Slovenci pa se zavoljo nedolžnih shodov, kajih namen je čisto idealen in jim zamore le v čast, ne pa v sramoto služiti, proganjajo!

Mnogim pripravnikom, meji temi najboljši talenti, uže preti obup in pomanjkanje! Tako se torej skrbi za našo narodno omiko. Uže v ljudskej šoli se germanizacija zbog „višjega“ upliva bolj in bolj širi, na učiteljiščih pa se prizadeva, slovenske gojence svojemu narodu odtujiti in jih vzgojiti, ne morebiti v prijatelje naroda, ampak naravnost v njegove izdajalce!

Tako ravnanje se trpeti ne sme, treba je, da se odločno terja preustrojenje mariborskega učiteljišča v tak zavod, koji bode slovensko izobraženost podpiral, ne pa zatiral.

Domače stvari.

— (Gospod ministerski predsednik grof Taaffe,) kateremu se je včeraj pri banketu brzjavno izrazilo zaupanje in zahvala, odgovoril je danes v telegramu na dr. Papeža: „Für den ausdruck freundlicher gesinnung besten dank.“

— (Ljubljanska čitalnica) napravi dne 2. julija v prostorih čitalnice večerno veselico za „Narodni Dom“, katerej program bo: Vojaška godba, petje mnškega zboru, sokolske piramide, bazar s prijaznim sodelovanjem gospij in gospodičir in ples.

— (Iz Prema) se nam piše: Dne 18. junija imel bode na Premu g. Ernst Kramer, potovalni učitelj kmetijstva, kmetijsko predavanje. Vabijo se k obilnej udeležbi bližnjih in daljnih kmetovalnih in sploh za napredok vneti domoljubi.

— (Hrvatski list „Pozor“) ne sme več prihajati v Bosno, baje zato ne, ker se je v pravdi Sarajevskega biskupa dra. Stadlerja s kapucinskim redom tam doli postavil na stran kapucincev.

— („Vienac“ zaplenjen.) Iz Zagreba se nam piše 11. t. m.: Včerajšnja številka beletrističkega lista „Vienaca“ je zaplenjena radi nekega političkega članka o Aksakovem in je dalje izhajanje tega lista zabranjeno, dokler ne položi urednik gospod Folnegović za političke novine prepisne kavcije.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Aleksandrija 12. junija. Meji Evropci in domačimi prebivalci včeraj velik boj. Več osob mrtvih in ranjenih.

London 12. junija. (Reutejevo poročilo): Aleksandrija: Še le čez pet ur prišli so vojaki, kateri so razpolili domače upornike in napravili zopet red. Angleški konzul Cokson, grški konzul in italijanski podkonzul težko ranjeni. Inženir angleške oklopnice Superb je s pištolem ustreljen. Oklopna ladija Superb bode po noči šla v luko in izkrcala 200 mož v varstvo konzulata, angleške podanike pa bo vzela na krov. Število bitih ceni se na 20.

Petrograd 12. junija. Cesarski ukaz senatu naznanja odstavljenje Ignatjeva in imenovanje predsednika akademije grofa Tolstoja ministrom za notranje zadeve.

Izkaz o darilih za Jurčičev spomenik.

Sklep računa dne 31. dec. 1881 kaže, da je gotovine ostalo 1006 gld. 80 kr. in jedna srečka ljubljanskega posojila.

Temu so dodali:

Družba sv. Mohora v Celovci	25	"	—
Gams Janez v Liki	1	"	—
Govekar Fran na Studenci	1	"	—
Dolenc Jakob	1	"	—
Stritar Josip na Dunaju	5	"	—
Naglič Janez	1	"	—
Novak Karel	—	50	"
Križnik Gašpar iz Motnika	1	"	—
Skupaj	1042	gld. 80	kr.
in jedna srečka ljubljanskega posojila.			

Meteorologično poročilo.*)

(Pregled čez predzadnji teden.)

Barometer: Stanje barometra je bilo v pretečnem tednu precej visoko in sploh za 3-29 mm. višje, kot

* Zaradi primanjkanja prostora zakasneno.

Izdajatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 738-95 mm. in je bilo samo v sredo podnormalno. Z ozirom na srednje stanje vsega leta, je bil barometer v ponedeljek, vtorek, petek in soboto nadnormalno; v sredo, četrtek in nedeljo pa podnormalno. Najvišje srednje stanje, za 3-17 mm. nad normalom, je imel ponedeljek; najnižje, za 3-72 mm. pod normalom, sreda; razloček meji maksimum in minimum srednjega stanja znaša torej 6-89 mm. Najvišje v vsem tednu sploh, za 4-35 mm. nad normalom, je stal barometer v ponedeljek zjutraj; najnižje, za 5-17 mm. pod normalom, v sredo opoldne; razloček meji maksimum in minimum stanja sploh je znašal torej 9-52 mm. Največji razloček v stanji jednega dne, za 3-00 mm., je imel barometer v petek; najmanjši, tudi še za 2-09 mm., ponedeljek.

Termometer: Srednja temperatura pretečenega tedna je znašala + 20-20°C., to je za 3-10°C. nad normalom in je bila vse dni nadnormalna. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bila temperatura v ponedeljek, vtorek in sredo nadnormalna, v nedeljo normalna, v četrtek, petek in soboto pa podnormalna. Najvišja srednja temperatura, za 3-10°C. nad tedenskim normalom, je imel vtorek; najnižja, za 2-7°C. pod tedenskim normalom, petek; razloček meji maksimum in minimum srednje temperature znaša torej 5-8°C. Najvišja v vsem tednu sploh je bila temperatura v vtorjak opoldne, za 9-4°C. nad normalom; najnižja, za 7-6°C. pod normalom v petek zjutraj; razloček meji maksimum in minimum sploh je torej znašal 17°C., kar kaže na precej ekstremno temperaturo. Največji razloček v stanji jednega dne, za 10-4°C., je imel ponedeljek; najmanjši, za 5-3°C., petek.

Vetrovi zadnjega tedna so bili precej spremenljivi, sploh pa precej slabo nejni, kot v predzadnjem tednu. Največkrat, namreč 6krat, smo imeli „vzhod“, 5krat „brezvtrje“, 4krat „burja“, 3krat „jugovzhod“, 2krat „jugo-zahod“, 1krat „zahod“

Nebo je bilo kljub precej visokemu stanju barometrovemu precej sprememljivo, in sicer 10krat „jasno“, 9krat „oblačno“ in 2krat „deloma jasno“.

Vreme je bilo v pretečenem tednu precej stanovitno; imeli smo samo dva deževna dneva, v katerih je palo samo za 4-00 mm. mokrine, in sicer v sredo in četrtek.

Dunajska borza

dné 10. junija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Papirna renta	76	gld. 60	kr
Srebrna renta	77	" 30	"
Zlatna renta	94	" 40	"
1860 državno pesojilo	130	" 40	"
Akcije narodne banke	823	" —	"
Kreditne akcije	326	" 50	"
London	120	" 05	"
Srebro	—	"	"
Napol.	9	" 54½	"
C. kr. cekini	5	" 66	"
Državne marke	58	" 60	"
4% državne srečke iz 1. 1854	250	gld. 119	" 75
Državne srečke iz 1. 1864	100	" 171	" —
4% avstr. zlata renta, davka prosta	94	" 45	"
Ogrska zlata renta 6%	119	" 95	"
" papirna renta 4%	88	" 50	"
" papirna renta 5%	86	" 50	"
5½ štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	" —	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 113	" 50
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	119	" 50	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	99	" —	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	" 25	"
Kreditne srečke	100	gld. 175	" 75
Rudolfsove srečke	10	" 20	" —
Akcije anglo-avstr. banke	120	" 125	" 75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	228	" —	"

Loterijne srečke 10. junija.

V Trstu: 52, 88, 62, 36, 16.

V Linci: 76, 4, 65, 14, 29.

Prostovoljna licitacija.

V 13. dan junija meseca dopoludne od 9. do 12. ure in popoludne od 3. do 6. ure bode se premakljivo blago, zapuščina gospe Franje Jenač, to je hišna, posteljna oprava, obleka, perilo in kuhinjska posoda v hiši v Gruberjevih ulicah št. 3 v Ljubljani, proti gotovemu plačilu na mestu, po licitacijskem potu prodajalo.

(397-3)

Uršula Premrov, roj. Jéršan, s tužnim srečem naznanja, da je umrl njej predrag mož in otrokom oče, gospod

JOSIP PREMROV,
posestnik in trgovec,

po dolgej in mučnej bolezni, v 83. letu njega döbe, 11. junija ob osmej uri dopoludne.

Telo predragega pokojnega bode vtorek 13. junija ob osmej uri dopoludne iz Martinjaka v Cerknico preneseno in ondi v farnej cerkvi blagoslovljeno.

Nepozabiljivi ranki bodi priporočen vsem sočutnjam, prijateljem in znancem v blag spomin in molitev.

V Martinjaku, dné 11. junija 1882.

Zahvala.

Za izkazovano nam obilno in srčno sočutje o bolezni, za krasne vence in za spremstvo k zadnjemu počitku umrle gospe

Berte Eržén, roj. Schliber

izrekamo vsem p. n. prijateljem pa znancem v Ljubljani in v Gorenjem Gradu globoko in najtoplejšo zahvalo

(384)

žalujoči ostali.

Gregorčič: Poezije,

1 gld., v križnem zavitku 1 gld. 10 kr.

Jurčič: Deseti brat,

1 gld., po pošti 1 gld. 5 kr.

Pri

(890-1) J. Giontiniji v Ljubljani.

Službe za oskrbnika ali vincarja

išče abiturient deželne vino- in sadjerejske šole slapske na kakoj graščini na Hrvatskem. — Več pove iz prijaznosti ureništvo „Slovenskega Naroda“. (386-1)

KAVA po kupu kot na debelo.

Poštne prosto proti poštнемu povzetju. — Jamči se prav vrl okus.

(385-1) 5 Ko. Guatemała, močna gld. 4.50

„ Portorico, posebno fina " 5.—

„ Ceylon, najbolj fina " 5.50

„ Plantag. Ceylon, brilantna " 6.—

„ Zlato Menado, prežlahna " 6.25

„ Ceylon Perl, prežlahna " 6.—

Zdaj povišana colnina, 16 kr. per kilo, se

odšteje, tako da mogo naši najemniki dobivati še po starem tarifu.

LUDVIK HARLING & CO., HAMBURG.

Umetne (55-31)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem amerikanskem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdnu brez bolečin.

Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

„KONKORDIJA“,

vzajemno zavarovalno društvo,

zavaruje po najnižjih tarifah

poslopja, premakljivo blago, živinsko klajo, žito v kozolci